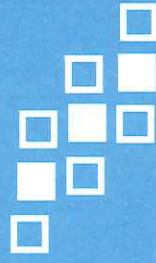
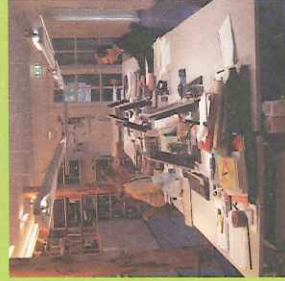

archeologisch onderzoeks- en adviesbureau

de steekproef ^{bv}

Erica, Ericasestraat 46
Gemeente Emmen (Dr.)
Een Inventariserend
Archeologisch Veldonderzoek
Steekproefrapport 2009-12/07

*Erica, Ericasestraat,
Gemeente Emmen (Dr.)
Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek*

Een onderzoek in opdracht van Mts. Heineke

Steekproefrapport 2009-12/07

ISSN 1871-269X

auteur: drs. C. Tulp (senior archeoloog)

autorisatie: dr. J. Jelsma (geregistreerd senior
KNA- archeoloog)

De Steekproef werkt volgens KNA 3.1.

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door de
Steekproef bv, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, Zuidhorn, december 2009

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder
bronvermelding.

De Steekproef bv aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of
het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3
9801 TG Zuidhorn

telefoon

050 - 5779784

fax

050 - 5779786

internet

www.desteekproef.nl

e-mail

info@desteekproef.nl

kvk

02067214

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding.....	1
• 1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.1 LS01).....	1
• 1.2 Locatie en administratieve gegevens (KNA 3.1 LS01, LS02).....	2
2. Bureauonderzoek.....	3
• 2.1 Bronnen.....	3
• 2.2 Fysische geografie (KNA 3.1 LS04).....	4
• 2.3 Archeologie (KNA 3.1 LS04).....	5
• 2.4 Historische geografie (KNA 3.1 LS03).....	7
• 2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.1 LS05).....	7
3. Veldonderzoek.....	9
• 3.1 Plan van Aanpak veldonderzoek (KNA 3.1 VS01).....	9
• 3.2 Resultaten veldwerk (KNA 3.1 VS02, VS03).....	9
4. Conclusies en advies (KNA 3.1 VS07).....	11

Appendix I: Archeologische periodes

Appendix II: Kaart met bekende archeologische waarden

Appendix III: Boorbeschrijvingen volgens Archeologische Standaard
Boorbeschrijvingsmethode

Samenvatting

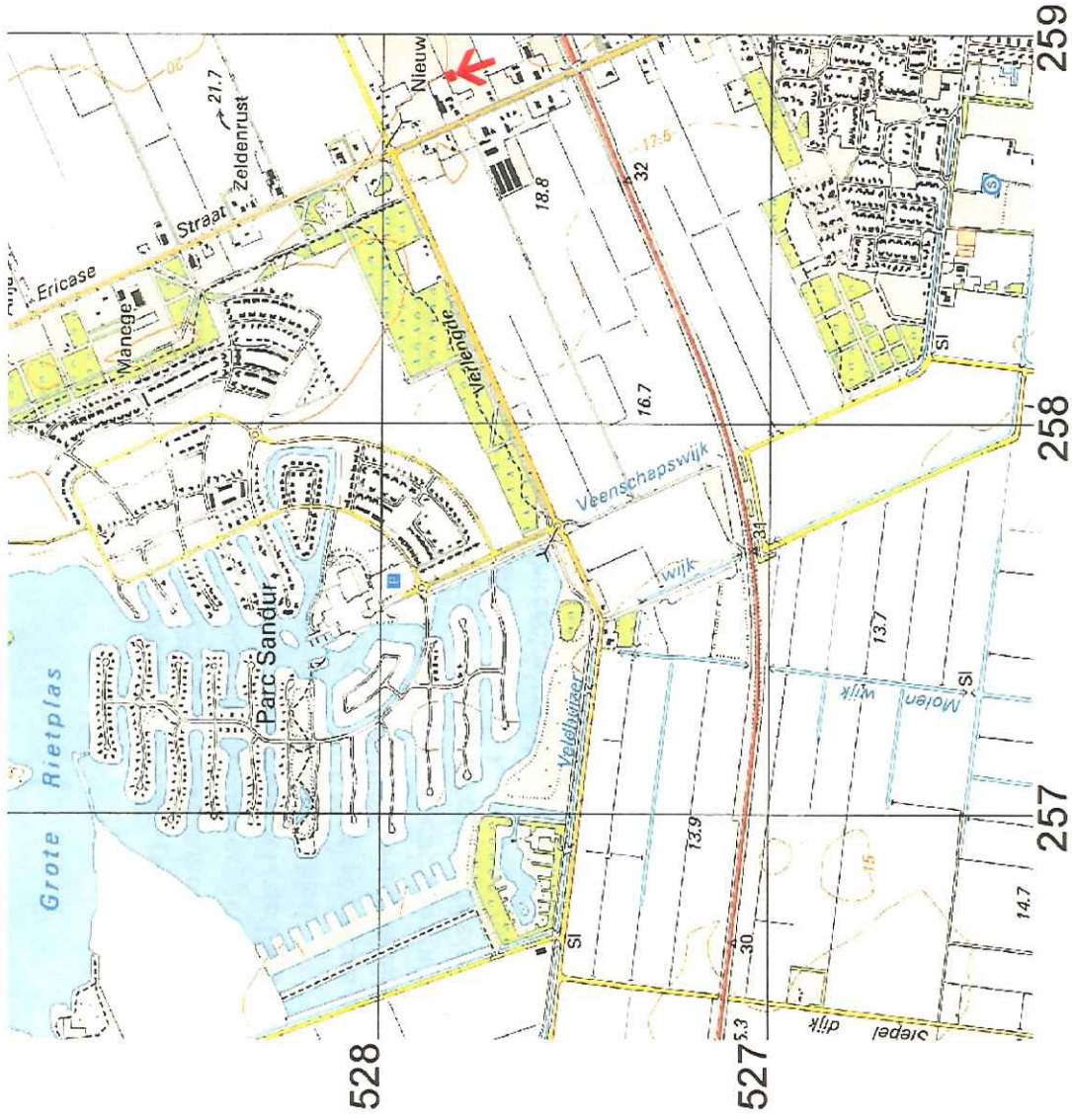
Op 30 november 2009 heeft aan de Ericastraat te Erica, gemeente Emmen, provincie Drenthe, een inventariserend archeologisch veldonderzoek plaatsgevonden. De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen verlenging van een trainingshal voor paarden op het perceel (zie Figuur 1).

Doel van het onderzoek is vast te stellen of er in het plangebied archeologische waarden aanwezig zijn. Het onderzoek bestaat uit een bureau- en een veldonderzoek. Bij het bureauonderzoek zijn bronnen geraadpleegd op het gebied van fysieke geografie, archeologie en historische geografie. Tijdens het veldonderzoek zijn in totaal zes boringen geplaatst om archeologische indicatoren op te sporen en om de gaafheid van de bodem te bepalen.

Het te bebouwen deel van het perceel is minder dan 0,1 hectare groot. Uit dit plangebied zijn geen vondstmeldingen bekend. Het terrein is voor zover bekend nooit bebouwd geweest. Tijdens het veldonderzoek bleek de podzolbodem deels intact te zijn. Tijdens het verkennende veldonderzoek zijn echter geen archeologische indicatoren waargenomen. Het advies luidt daarom geen nader archeologisch onderzoek te laten uitvoeren.

Figuur 1: Erica, Ericastraat 46: foto van het plangebied, genomen ten zuidwesten van het plangebied richting het noordoosten. De bestaande trainingshal zal naar rechts worden uitgebreid.

Figuur 2: Erica, Ericastraat 46: het plangebied is met een rode rechthoek en een pijl aangegeven. [Naar: ANWB, 2004. *Topografische Atlas Drenthe 1:25000*. ANWB bv, Den Haag. Een vierkant raster komt overeen met een vierkante kilometer. De kaart is naar het noorden gericht.]

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.1 LS01)

In opdracht van Maatschap Heineke, vertegenwoordigd door de heer

A. Heineke, is een plangebied aan de Ericastraat 46 te Erica onderzocht op het voorkomen van archeologische waarden (zie Figuur 2). De aanleiding voor het onderzoek is de geplande uitbreiding van een bestaande trainingshal voor paarden. De hiermee gepaard gaande graafwerkzaamheden zullen eventueel aanwezige archeologische grondsporen verstoren. De verstoringsdiepte was ten tijde van het onderzoek nog niet bekend.

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek middels grondboringen. Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historische-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst. Het doel van het veldonderzoek is het vaststellen van de aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied. Hierbij wordt gekeken naar de bodemopbouw, de mate waarin deze intact is en naar het voorkomen van archeologische indicatoren, zoals aardewerk, metalen voorwerpen, bouw materiaal, bewerkt vuursteen, bewerkt en verbrand bot en houtskool.

Figuur 3: Erica, Ericastraat 46: foto van het plangebied, genomen ten westen van het plangebied richting het oosten.

1.2 Locatie en administratieve gegevens (KNA 3.1 LS01, LS02)

Het plangebied ligt tussen zuid-Emmen en Erica, direct ten zuidoosten van Parc Sandur in het zuiden van de wijk Rietlanden. Het plangebied bevindt zich aan de oostzijde van de Ericasestraat, op het perceel van huisnummer 46. Het onderzochte terrein beslaat alleen de plaats van de geplande uitbreiding van de bestaande trainingshal en heeft een grootte van circa 25 bij 25 meter. Dit terrein wordt in het noordwesten begrensd door de bestaande trainingshal en in het zuidoosten door een sloot (zie Figuren 1 en 2). De breedte van het plangebied is de breedte van de bestaande trainingshal. Ten tijde van het onderzoek was dit deel van het perceel deels verhard met gebroken puin en bevatte deels opgebrachte grond. Op het terrein lag een bult zand en er stonden paardenwagens (zie Figuur 2). Voor een overzicht van de administratieve gegevens wordt verwezen naar Tabel 1.

Tabel 1: Erica, Ericasestraat 46: administratieve gegevens van het onderzoek.

Soort Onderzoek	Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek (IVO) - verkennende en karterende fase
Provincie	Drenthe
Gemeente	Emmen
Plaats	Erica
Locatie / Projectnaam	Ericasestraat 46
Kaartblad	17H
Coördinaten hoekpunten onderzoekslocatie	NO - 258,888/527,843 ZO - 258,899/527,818 ZW - 258,876/527,808 NW - 258,866/527,833
Status terrein (AMK-nr); ARCHIS-nrs	-
Bevoegde overheid	Gemeente Emmen
Toetsing namens bevoegde overheid	Gemeentelijk archeoloog drs. E.E.A. van der Kuuji
Opdrachtgever	Mts. Heineke
Fase planprocedure	Bouwaanvraag
ARCHIS CIS-code	38277
ISSNnr.	1871-269X
Steekproef projectcode	2009-12/07
Oppervlakte	Circa 0,07 hectare
NAP hoogte maaiveld	Circa 19,5 meter +NAP
Maximale diepte onderzoek	90 cm onder het maaiveld
Uitvoering veldwerk	30 november 2009
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed / Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis / Drents Plateau / E-depot / DINO-loket (boorgegevens)

2. Bureauonderzoek

2.1 Bronnen

Tijdens het bureauonderzoek is de bestaande relevante kennis van de onderzoekslocatie verzameld. Daartoe zijn de in Tabel 2 weergegeven bronnen geraadpleegd. Aan de hand van het bureauonderzoek is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld.

Tabel 2: Erica, Ericasestraat 46: gebruikte bronnen en kaarten.

- Actueel Hoogtebestand Nederland [www.ahn.nl]
- ANWB, 2004. *Topografische Atlas Drenthe 1:25000*. ANWB bv, Den Haag, p.67.
- Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) [ARCHIS].
<http://earth.google.com>
- Indicatieve Kaart Archeologisch Waarden (IKAW) [ARCHIS]
- Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.1. College voor de Archeologische Kwaliteit (www.sikb.nl)
- Mulder, F.J. de, e.a. (eds.). 2003. *De Ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhoff Groningen/Houten.
- Nijland, G., R.J. de Lange en J.C. Smittenberg 1982. *Milieukaartering Drenthe 1974-1978. III Fysische Geografie. Bijlage I: Fysisch Geografische Kaart van Drenthe schaal 1:50000*. Rapport Provinciale Planologische Dienst van Drenthe, Assen, blad 6.
- Richtlijnen voor Archeologisch Bureau- en Veldonderzoek in de Provincie Drenthe* (versie 1.0, 21 maart 2006).
- Rijks Geologische Dienst, 1979. *Geologische Kaart van Nederland 1:50000. Blad 17 Oost Emmen*. Haarlem, Rijks Geologische Dienst, Haarlem.
- Stichting voor Bodemkaartering, 1978. *Bodemkaart van Nederland 1:50000. Blad 17 Oost Emmen*. StBoKa, Wageningen.
- Stichting voor Bodemkaartering, 1978. *Geomorfologische Kaart van Nederland 1:50000. Blad 17 - 18 Beilen - Roswinkel*. StBoKa, Wageningen.
- 12 Provinciën. 2006/2007. *Atlas van Topografische Kaarten. Nederland 1955-1965*. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer, k.93.
- 12 Provinciën. 2005. *Luchtfoto Atlas Drenthe 1:14 000*. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer, p.170.
- 12 Provinciën. 2008. *Topografische en Militaire Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden (TMK) 1864*. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer, k.60.
- Uitgeverij Nieuwland, 2006. *Grote Historische Topografische Atlas ±1898-1928. Drenthe 1 : 25 000*. Uitgeverij Nieuwland, Tilburg, k.242.
- Versfelt, H.J. & M. Schroor, 2005. *De Atlas van Huguënin: Militair-topografische Kaarten van Noord-Nederland 1819-1829*. Heveskes Uitgevers, Groningen/Veendam, k.57.
- Versfelt, H.J. 2003. *De Hottinger-Atlas van Noord- en Oost-Nederland 1773-1794*. Heveskes Uitgevers, Groningen, k.12-13.
- Versfelt, H.J. 2004. *Kaarten van Drenthe 1500 - 1900*. Heveskes Uitgevers, Groningen.
- Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990. *Grote Historische Atlas van Nederland deel 2: Noord-Nederland 1851-1855, schaal 1:50000*. Wolters-Noordhoff, Groningen, k.97.
www.watwaswaar.nl

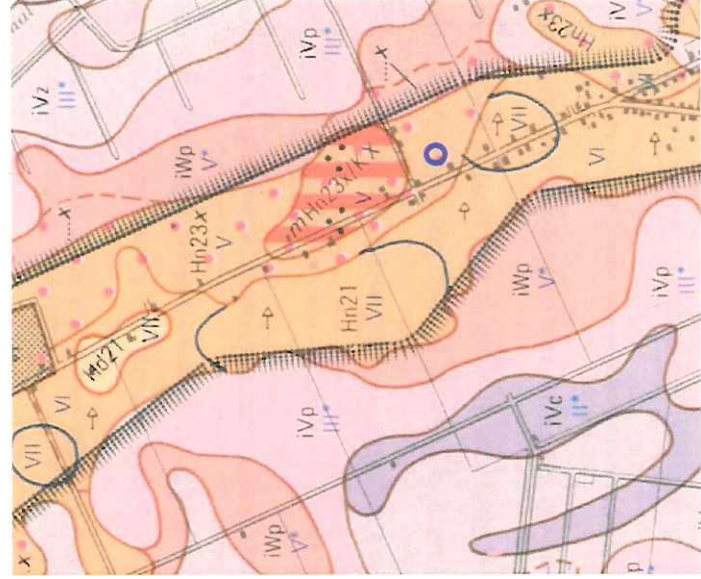

2.2 Fysische geografie (KNA 3.1 LS04)

Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) is te zien dat Erica en het plangebied op een uitloper van de Hondsrug liggen. Dit is ook zichtbaar op de geomorfologische kaart (classificatie geomorfologische kaart 4K1). Volgens de geologische kaart bestaat het gebied uit minder dan twee meter dekzand op grondmorene (classificatie geologische kaart Dr6: Formatie van Drenthe).

Volgens de fysisch-geografische kaart ligt het plangebied op een heuvelrug (classificatie fysisch-geografische kaart Gh1n, waarbij 'G' staat voor glaciaal: landijsafzettingen of grondmorene op minder dan 120 cm onder het maaiveld; de 'n' staat voor dekzandafzettingen met een dikte van 40 tot 120 cm). Direct ten zuiden van het plangebied zijn dekzandafzettingen zonder grondmorene of premorenaal zand op minder dan 120 cm onder het maaiveld (Nh1, waarbij 'N' staat voor niveo-eolisch).

De bodem van het plangebied bestaat uit een veldpodzolgrond gevormd in lemig fijn zand (classificatie bodemkaart Hn23x met grondwatertrap V: gemiddeld hoogste grondwaterstand minder dan 40 cm en gemiddeld laagste grondwaterstand meer dan 120 cm onder het maaiveld; zie Figuur 4).

Figuur 4: Erica, Ericasestraat 46: detail van de bodemkaart. De ligging van het plangebied is met een blauwe cirkel aangegeven. Het terrein bevindt zich binnen zone met veldpodzolgronden (Hn21 en Hn23); dit is de heuvelrug. Ten oosten en westen hiervan zijn veengronden (iVc, iVp en iVz). De overgang hier tussen wordt gevormd door moerige podzolgronden met veenkoloniaal dek (iWp).

2.3 Archeologie (KNA 3.1 LS04)

Uit het plangebied zijn geen meldingen bekend van archeologische terreinen of vondsten aan het Centraal Monumenten Archief (CMA) en het Centraal Archeologisch Archief (CAA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE, voormalig RACM).

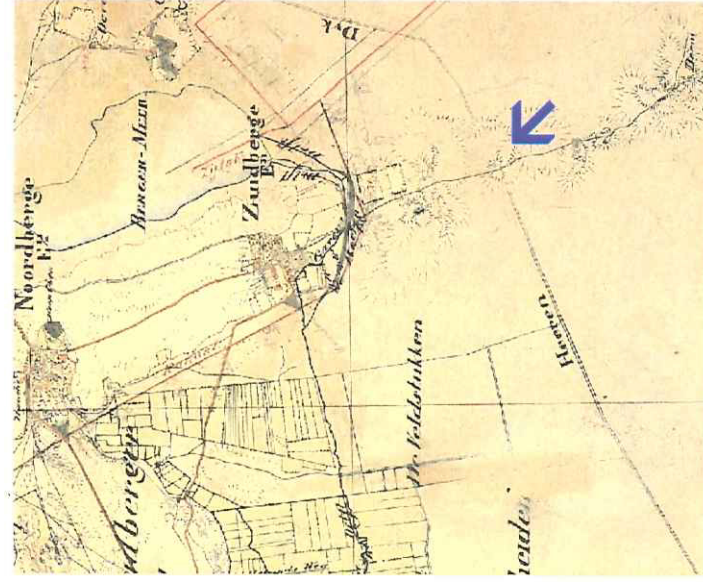
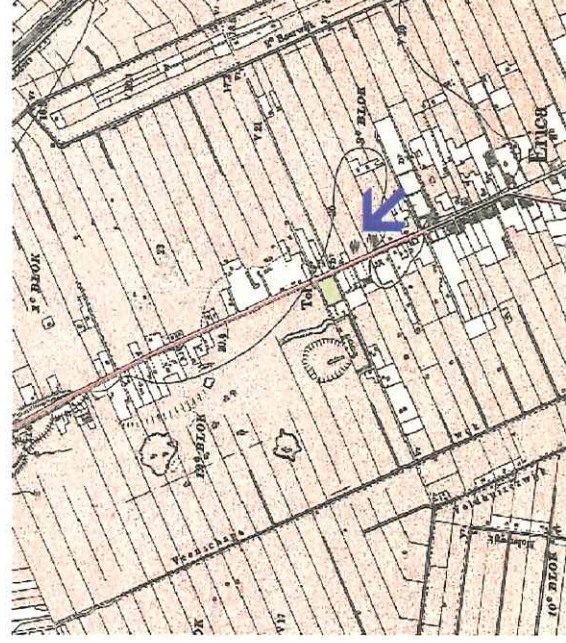
Op Appendix II en in Tabel 3 zijn meldingen weergegeven die in de omgeving van de Ericasestraat liggen. De dichtstbijzijnde melding betreft twee blokjes vuursteen die circa 300 meter ten noordoosten van het plangebied zijn gevonden [ARCHIS-melding 302430]. De overige vondstmeldingen liggen op meer dan een halve kilometer van het plangebied. Op de heuvelrug is een vuurstenen dolk uit de periode neolithicum/midden bronstijd en een vuurstenen bijl uit het neolithicum gevonden [ARCHIS-nummers respectievelijk 302411 en 302414]. Langs de rand van deze rug is een stenen bijl en een stenen beitel gevonden, alsmede bewerkt vuursteen [ARCHIS-nummers respectievelijk 302413, 302412 en 302487]. Deze vondsten dateren uit de steentijd.

Tabel 3: Erica, Ericasestraat 46: overzicht van de ARCHIS-meldingen in de omgeving van het plangebied (voor de dateringen en de ligging wordt verwezen naar Appendix I en II).

ARCHIS-nrs	RD-coördinaten	Omschrijving	Datering
CMA			
-			
CAA			
302411/17HZ-39	258,260/528,090	1 vuurstenen dolk	laat neolithicum - midden bronstijd A
302412/17HZ-40	257,820/528,630	1 stenen beitel	laat mesolithicum - neolithicum
302413/17HZ-41	257,780/528,950	1 stenen bijl (Fels-Rechteckbeil)	neolithicum midden - laat
302414/17HZ-42	258,500/529,130	1 vuurstenen bijl (Flint-Ovalbeil, Vlaardinger bijl)	neolithicum vroeg B - laat
302430/17HZ-46	258,920/528,120	2 blokjes vuursteen (verdere gegevens onbekend)	onbekend
302487/17HZ-58	259,540/528,640	onbekend aantal stukken vuursteen	mesolithicum

Binnen een straal van een kilometer van het plangebied zijn drie eerdere archeologische onderzoeken gemeld in ARCHIS. Ongeveer 200 meter ten noorden van de Ericasestraat 46 is door De Steekproef BV in 2007 een booronderzoek uitgevoerd [onderzoeknummer 20609]. Hier is een intacte podzolbodem aangetroffen, maar er zijn geen archeologische vondsten gedaan. De overige twee onderzoeken zijn eveneens booronderzoeken, maar zijn door RAAP BV uitgevoerd. Beide onderzoeken liggen 100 tot 200 meter ten zuiden/zuidwesten van het plangebied. Onderzoeksmelding 24352 betreft een klein onderzoek uit 2007, waarbij de podzolbodem verstoord bleek. Hier zijn

geen archeologische indicatoren aangetroffen. Op het andere terrein [onderzoeksmelding 29156, uitgevoerd in 2008] zijn eveneens geen vondsten gedaan.

Figuur 5:

Erica, Ericastraat 46: details van historische kaarten (verschaald). De ligging van het plangebied is met een blauwe pijl aangegeven (op de onderste twee kaarten globaal). Linksboven is een detail uit de atlas van 1955-1965 weergegeven; rechtsboven een uitsnede uit de kaart van 1898-1928. Linksonder een detail uit 1851-1855 en rechtsonder is een uitsnede te zien uit de atlas met kaarten van 1819-1829.

2.4 Historische geografie (KNA 3.1 LS03)

In de historische atlasen is te zien dat het plangebied voor zover bekend nooit bebouwd is geweest. Op de kaart halverwege de twintigste eeuw is wel de bebouwing ten westen van het onderzoeksgebied afgebeeld (zie Figuur 5 linksboven). Op deze kaart is te zien dat de hele streek minder bebouwd is. Het perceel waar het plangebied in ligt, is op deze kaart ingetekend als weiland. De verkaveling van de percelen die op Figuur 5 boven is afgebeeld, is ook in de huidige topografie nog zichtbaar. Op de kaart uit de atlas van 1851-1855 is het dorp Erica niet afgebeeld, maar wel de Heeren Dijk. De heuvelrug waarop het plangebied zich bevindt, is duidelijk op deze kaart aangegeven (Figuur 5 linksonder). Op de eerdere kaarten, 1819-1829 op Figuur 5 rechtsonder en in de Hottinger-atlas uit het einde van de achttiende eeuw (deze kaart is niet afgebeeld), is het hele gebied als een onontgonnen (veen-)landschap ingetekend.

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.1 LS05)

Op de Indicatieve Kaart voor Archeologische Waarden (IKAW) heeft het plangebied een hoge trefkans voor archeologische waarden gekregen. Deze zone met een hoge trefkans valt samen met de loop van de heuvelrug.

In de richtlijnen van de provincie Drenthe staan enkele onderzoeksvragen geformuleerd. Deze zijn hier cursief weergegeven.

- *Zijn er binnen het plan-/ onderzoeksgebied bekende archeologische waarden aanwezig?*
Uit het plangebied zelf zijn geen eerdere meldingen van archeologische vondsten of terreinen bekend. Veldonderzoek middels grondboringen zal meer duidelijkheid geven over de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden binnen het plangebied en kan gegevens opleveren over de locatie, omvang, diepteligging, aard, kwaliteit, datering en landschappelijke context van deze mogelijk aanwezige archeologische waarden.
- *Wat is de archeologische verwachting van het gebied buiten de reeds bekende AMK-terreinen?*
In de nabije omgeving zijn voornamelijk losse vondsten aangetroffen (periode laat mesolithicum tot en met midden bronstijd) en er is bewerkt vuursteen uit het mesolithicum gemeld. Er dient binnen het plangebied dan ook rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van archeologische indicatoren uit deze periode (zie Tabel 4). Deze indicatoren kunnen bestaan uit bewerkt en/of verbrand vuursteen, verbrande hazelnootdoppen, scherven aardewerk, metalen voorwerpen en houtskoolconcentraties die kunnen wijzen op de aanwezigheid van haardplaatsen of haardkuilen. Archeologische indicatoren uit latere perioden worden niet verwacht, vanwege de late ingebruikname van het gebied.

- Zijn er binnen de verwachtingszones specifieke aandachtslocaties aan te geven?
Nee (zie grootte van het terrein: 0,07 hectare).
- Wat is er bekend over bodemverstorende ingrepen in het plangebied?
Volgens de informatie van de KLLIC lopen er geen leidingen door het plangebied. Het is bekend dat het terrein opgebrachte grond bevat en gebroken puinverharding aan het oppervlak heeft. Hieronder is de bodem mogelijk nog onverstoord en eventueel aanwezige archeologische grondsporen kunnen nog intact zijn.
- Welk vervolgonderzoek is er nodig om de door het bureauonderzoek in beeld gebrachte specifieke archeologische verwachting te toetsen?
Voor dit plangebied wordt een archeologisch veldonderzoek door middel van boringen geadviseerd. Op deze manier kan versterking of gaafheid van de bodem worden vastgesteld.

Tabel 4: Erica, Ericassestraat 46: specificatie archeologische verwachting.

Periode	Grondlaag (verwachte diepte grondsporen)	Complextype
mesolithicum	boven in het dekzand	nederzetting of kampement; plaats voor vuursteenbewerking
neolithicum	boven in het dekzand	losse vondsten
brons tijd	boven in het dekzand	losse vondsten

3. Veldonderzoek

3.1 Plan van Aanpak veldonderzoek (KNA 3.1 VS01)

Het veldwerk is uitgevoerd op 30 november 2009 conform KNA 3.1 en de richtlijnen voor archeologisch bureau- en veldonderzoek in de provincie Drenthe (versie 1.0, 21 maart 2006). Voor het inventariserende booronderzoek (verkennde fase) is gebruik gemaakt van een edelmanboor met een diameter van twaalf centimeter, in combinatie met een puinboor. Op deze wijze is bepaald in welke mate de bodem intact is en wat de kans is op archeologische lagen en/of grondsporen. De provincie Drenthe eist minimaal zes boringen per hectare (verkennde fase) tot twintig boringen per hectare (karterende fase), afhankelijk van de gaafheid van de bodem. In het circa 0,07 hectare grote plangebied zijn zes boringen geplaatst, hetgeen neerkomt op een gemiddelde van 85 boringen per hectare en tevens voldoende is voor een karterende fase.

De opgeboorde grond is gezeefd op een 4 mm zeef en bekeken op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. Daarnaast zijn de diepte, lithologie en kleur (m.b.v. Munsell) bepaald alsmede alle overige bijzonderheden en archeologische indicatoren zoals houtskool, bewerkt of verbrand vuursteen, aardewerk, etc. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode en ingevoerd in het boorprogramma Boris.

Verspreid over het terrein zijn in totaal zes boringen uitgezet (zie Figuur 5). Wegens de heuvel van opgebrachte grond was het boren in een boorgrid niet uitvoerbaar. Van alle boringen zijn de RD-coördinaten bepaald met behulp van GPS. Een veldkartering is wegens de opgebrachte puin en zandlaag niet uitgevoerd (zie Figuren 1 en 3).

De hoogten van de boorlocaties zijn met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) bepaald. Voor de NAP-hoogtes en de RD-coördinaten van de afzonderlijke boorpunten wordt verwezen naar de boorstaten en boorbeschrijvingen in Appendix III.

Tijdens het veldonderzoek is het verwachtingsmodel zoals geformuleerd in paragraaf 2.5 getoetst.

3.2 Resultaten veldwerk (KNA 3.1 VS02, VS03)

Bodem

Verspreid over het terrein zijn zes boringen uitgevoerd (zie Figuur 5). In het plangebied is deels nog een redelijk intacte podzolbodem aanwezig.

Een intact podzolprofiel bestaat uit een donkergrijs A-horizont, gevolgd door een E-horizont (lichtgrijs uitspoelingslaag), een B-horizont (donkerbruine inspoelingslaag), een BC-horizont (licht bruingele overgangslaag) en de C-horizont (geel zand waarin geen bodemvorming heeft

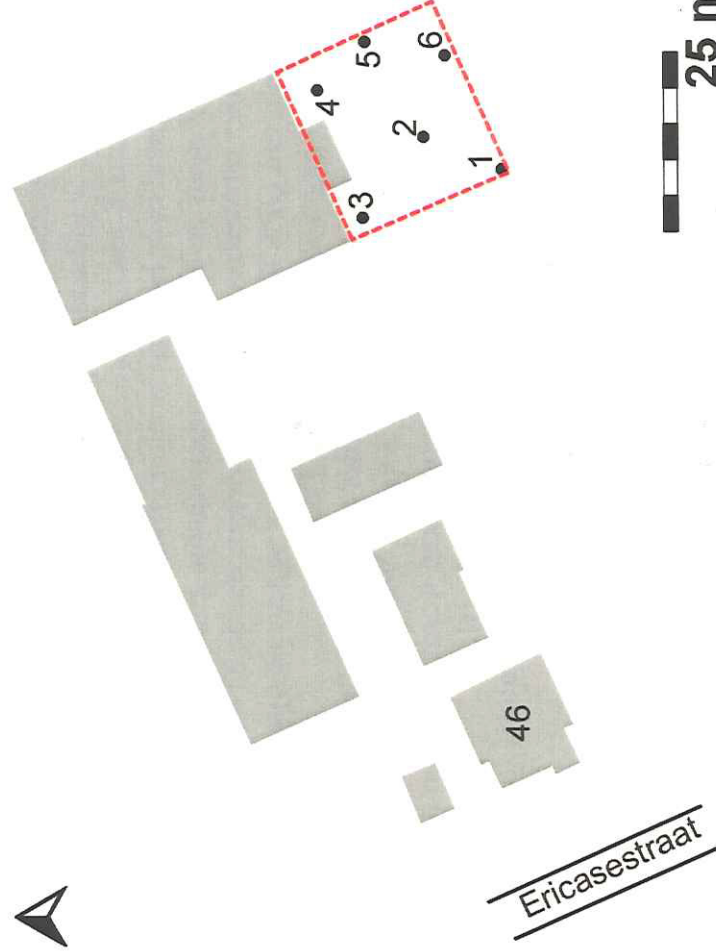
plaatsgevonden).

De deels intacte podzolbodem bevat onder een donkere bruinzwarte bouwvoor in boringen 1, 2, 5 en 6 nog een gave B-horizont. In deze laag zijn veel stenen aanwezig. In boring 4 werd deze laag ook aangetroffen, maar was op deze locatie sterk verstoord. In deze boringen werd de B-laag gevolgd door een BC-horizont, die eveneens veel stenen bevat, en de gele C-horizont. Rond 70 cm onder het maaiveld gaat deze laag over in keileem.

Boring 3 bevatte veel puinverharding, waaronder delen baksteen. De eerste poging om hier door heen te komen met de puinboor mislukte. Bij een tweede poging is een boring iets verder naar het noorden geplaatst, dichterbij de trainingshal. Onder de bouwvoor werd hier een totaal verstoorde BC-horizont aangetroffen. Wegens weerstand is deze boring gestaakt op een diepte van 75 cm onder het maaiveld.

Archeologie

Er zijn tijdens het veldwerk geen archeologische indicatoren of cultuurlagen aangetroffen. Een veldkartering was niet mogelijk op het terrein, vanwege de opgebrachte grond, puinverharding en gras langs de randen van het perceel.

Figuur 6: Erica, Ericasestraat 46: situatietekening met de boorlocaties. De genummerde punten geven de uitgevoerde boringen weer. Het plangebied is met een rode lijn aangegeven (RD-coördinaten plangebied: N – 258,888/527,843; O – 258,899/527,818; Z – 258,876/527,808; W – 258,866/527,833).

4. Conclusies en advies (KNA 3.1 VS07)

Het onderzochte terrein aan de Ericasestraat 46 te Erica ligt circa een kilometer buiten de kern van Erica. Het terrein is rond het begin van de twintigste eeuw in gebruik genomen als weiland. Uit het plangebied zelf zijn geen vondsten bekend in de databestanden van ARCHIS. In de omgeving zijn voornamelijk losse vondsten gedaan, die dateren uit de periode mesolithicum tot en met midden bronstijd. Drie booronderzoeken in de omgeving van het terrein hebben geen archeologische indicatoren opgeleverd.

Voorafgaand aan het veldwerk is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. De resultaten van het veldwerk voldoen hier deels aan. Er werd een onverstoord bodemprofiel verwacht en de podzolbodem bleek redelijk intact te zijn. Ondanks het gemiddelde van 85 boringen per hectare (het plangebied heeft een oppervlak van circa 0,07 hectare) zijn er echter geen archeologische indicatoren waargenomen. Ook zijn er geen cultuurlagen aangetroffen.

Advies

Op basis van de bovenstaande resultaten concluderen wij dat de bodem deels intact is en dat de aanwezigheid van archeologische sporen niet is uit te sluiten. Er zijn tijdens het booronderzoek echter geen archeologische sporen of indicatoren aangetroffen. Gezien het reeds grote aantal boringen binnen dit kleine plangebied zijn beperkende of beschermende maatregelen niet wetenschappelijk te verdedigen. Archeologisch vervolgonderzoek achten wij niet noodzakelijk.

Wij wijzen erop dat indien er bij de uitvoering onverhoopt toch archeologische grondsporen worden aangetroffen en/of vondsten worden gedaan, deze conform de Monumentenwet 1988 artikel 53 & 54 direct dienen te worden gemeld bij zowel de gemeente Emmen, de gemeentelijk archeoloog, drs. E.E.A. van der Kuijl, afd. FRO, Postbus 30001, 7800 RA Emmen, 06-51873933, e.kuijl@emmen.nl, als de provinciaal archeoloog, dr. W.A.B. van der Sanden, Drents Plateau, Stationsstraat 11, 9401 KV Assen, 0592-305932 / 06-22662601, w.sanden@drentsplateau.nl.